

A budapesti Kossuth-szobor.

Budapest, nov. 4.

Fővárosi körökben mozgalom indult meg a budapesti Kossuth-szobor ügyében, amely interpelláció alakjában a főváros mai közgyűlésén is szóba került. Nem közönséges ügy ez; tárgyalása méltán lapunk élére kívánczozik.

Ugy áll a dolog, hogy a főváros tartozik az országnak egy Kossuth-szoborral. Ez a tartozás már mintegy két évtizeddel ezelőtt, azon a módon keletkezett, hogy a főváros a Budapestben állítandó Kossuth-szobor céljára igen jelentős, mai értékben kifejezve kerekén tíz milliárd korona pénzalapot gyűjtött össze. A sikerült gyűjtés után a szoborbizottság, élén Budapest polgármesterével, a kivitelhez látott. A szobrot 1908-ban pályázat útján Horvai János szobrászművésznak adták ki, aki a mintázással négy év alatt elkészült és 1914-ben a szobor legnagyobb részét már ki is faragták. A szobor helyét is kijelölték az országház előtti téren. Közel voltunk hozzá, hogy Budapest egy hatalmas emlékművel gazdagodjék.

Közbejött azonban a világháború. Ez megakasztotta a kivitel munkálatait. A háborút követő gazdasági összeomlás pedig maga alá temette a szoboralapot is, mert a gyűjtött pénz még fel nem használt részét főleg hadikölcsönkötvényekbe fektették. Volt — nincs. Most már tehát a pénzhány miatt nem lehetett a munkát befejezni. Kőfaragóműhelyek udvarain hevernek a kifaragott alakok több mint tíz esztendő óta és a főváros még egyetlen mozdulatot sem tett a mű befejezéséhez szükséges költségek előteremtésére.

Csupán a főalak kivitele van még hátra és a talpazat. A teljes befejezéshez még valami kétezzeröttszáz millió korona kellene. Nem kicsi ez az összeg, de csak hányada annak, ami az

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

43

Szerző:

Cím: *A budapesti Kossuth-szobor*

Hely

Kossuth Lajos

Idő

1925

Személy

Helyszám

Forrás:

Budapesti Hírlap

Bm

(Hely)

1925. 11. 5

(Idő)

eddig végzett munka művészi becsében és anyagának értékében fekszik. Izeltőt kapott már a nagyközönség is a műalkotásból nyilvános kiállításokon, a bucsu jelenetét, a haldokló honvédet és az öreg honvédet ábrázoló részletekben, amelyeknek önmagukban vége is mélyhatású művészi erejük van. Ám a remekbe készült részletek csak éppen sejtetni engedik azt a monumentális méretekbe öntött hatalmas eszmét, amelynek szolgálatára hivatottak. Ez a műalkotás nemcsak Kossuthnak a szobra, hanem koráé is. A főalak Kossuthot, mint az eszmék magvetőjét, apostoli felmagasztosultságban láttatja; alatta elviharzik a szabadságharc, amelynek jeleneteiben szinte lüktet még a szabadságért lelkesülő, küzdő és vérző nemzet nagyszerű drámája. De ez már a múlt, amelyben megfogant az új Magyarország. A szobormű előterén azokat a férfiakat állítja eléink a művész teremtőereje, akik martíromságot szenvedett rajongó lelkükkel, hazaszeretetük, hőleségük és acéljellemeik erejével alátámasztották az új korszakot és áttemették annak vívmányait a nemzeti fejlődés alapjává. Láthatóvá válik ekként előttünk a nagy idők egész képe: a kor nagy érzései és nagy egyéniségei, az eszme a kard élén és államférfiak palástjában; a nép és a nemzet. Ez a gyönyörű gondolat fekszik széttagoltan a külváros gazos udvarain és a fővárosnak nem jutott még eszébe, hogy lehajoljon értük és felépítse az alkotást a mi gyönyörűségünkre és a szabadság gondolatá-

nak diadalára. Itt az ideje, hogy ezt a mulasztást pótoljuk. Több mint barbárság volna, ha hagynánk veszendőbe menni a szoborban fekvő nagy értékeket és lemondanánk egy alkotásról, melyhez már-már csak néhány kalapácsütés hiányzik, — lemondanánk akkor, mikor a multunkat, nagyságunkat hirdető köveket az elszakított területeken szerte összetördelik.

Ha pedig felvetné valaki azt a kérdést, vajjon ennek a Kossuth-szobornak megvan-e még a régi jelentősége

ma, a nagy világégés után, azt felelelnünk, hogy a szabadságharc emléke nem vénült meg, hanem csak meg-nemesedett.

Mert ebben a világháboruban példátlanul nagy volt a mi tragédiánk. Súlyosabb katasztrófán, nagyobb megpróbáltatáson sohasem ment át a nemzet, mint most. Most nagyobb tengerét ontottuk a vérnek, mint valaha, több volt az életáldozat, számosabb a vitézi cselekedet, egetverők voltak a hazaszeretet, a kötelességérzet és a hősiesség feljesítményei. És ez a háború mégsem volt a magyar nemzet hőskölte-ménye, mert hiányzott belőle a lelki-üket átható eszme, a benső erkölcsi cél.

A negyvennyolcas szabadságharc volt a mi utolsó hőskölte-ményünk. Abban benne volt az a hatalmas eszmei erő, amelyért érdemes volt meghalni. Találkoztak és testvérként ölelkeztek össze benne a népszabadság és a nemzeti függetlenség örök vágyódásai; a kitűzött cél minden egészséges, férfias szívet dobogásba hozott s szent érzésekben forrasztotta össze a nemzet tagjait. Ilyen, mindeneket át-

ható közérzés kell ahhoz, hogy a háboru joga szent legyen, hogy a kiontott vért ne keseregjünk és hogy a háboru elvesztése ne legyen bukás, hanem emelkedés azon az uton, amelyen egy nemzetnek teremtett nép szabadságának és emberi méltóságának értékeit keresi, mert ezek nélkül élni nem tud és nem akar. A szabadságharcban a magyar nép mind azt adta, ami benne szép, nagy, nemes vonás s küzdelmét megaranyozta az akkori hadviselés romantikája, amely az egyéni hősiesség és önfeláldozás érvényesülésének még nagy tért engedett, ezeknek mértékeit feljegyezte és megörökítette. Így vált a szabadságharc emléke a történelem gyöngyszemévé. De hogy a nagyszerű eseményben rejlő szellem termékenyítően hasson, közel kell azt hozni a nagytömegek lelkéhez — és erre való a szobor.

Fel kell tehát ujitani a szoborbizottságot s folytatni a gyűjtést a hiányzó pénz előteremtésére, hogy a szobor mielőbb felépülhessen s a nagy emlék szépségeiben újra és újra megfürödhessen a porba sujtott magyar lélek.